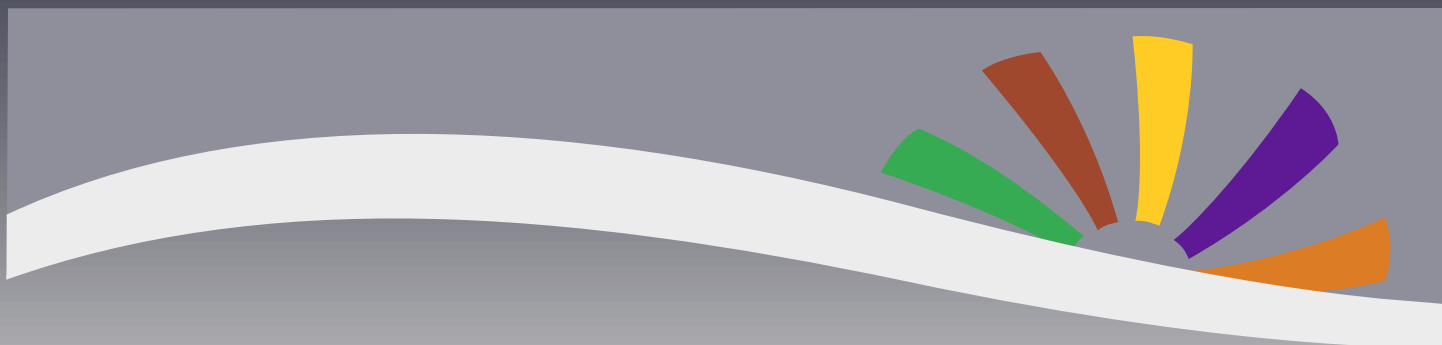

Diversiteti Kulturor dhe Integrimi Social i Komuniteteve

Janar, 2019

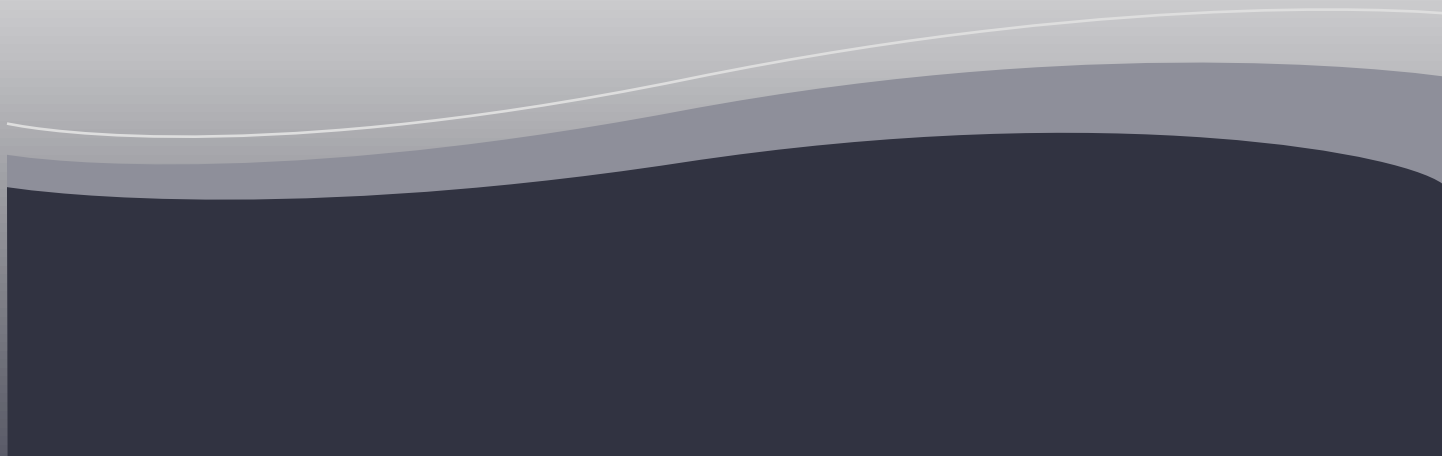

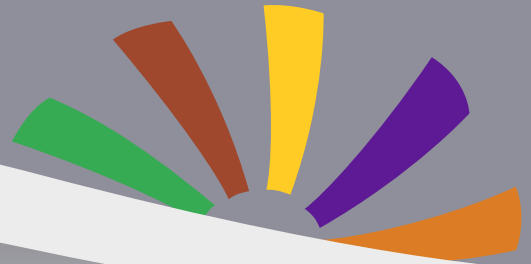
PËRMBAJTJA:

HYRJE.....	3
Plisi.....	4
Kafeja Turke.....	5
“Chakra”*	6
Poezia Rome.....	7
“ <u>Pljeskavica</u> “.....	8
Rreth iCHAT.....	11

Shënim:

Ky doracak është përgaditur nga të rinjë të komunitetit shqiptar, rom, serb dhe turq, gjatë trajnimeve për ngritje të kapaciteteve në lidhje me diversitetin kulturor në Kosovë.

HYRJE

Republika e Kosovës garanton barazi të plotë dhe efektive për të gjithë popullin e Kosovës. Kosova e konsideron shumëllojshmërinë e saj kombëtare, etnike, gjuhësore dhe fetare si një burim force dhe pasurie për zhvillimin e mëtejshëm të një shoqërie demokratike që bazohet në sundimin e ligjit. Në zhvillimin e Republikës së Kosovës, inkurajohet dhe çmohet kontributi aktiv i të gjithë

personave që iu përkasin komuniteteve. (LIGJI NR. 03/L-047 PËR MBROJTJEN DHE PROMOVIMIN E TË DREJTAVE TË KOMUNITETEVE DHE PJESETARËVE TË TYRE NË REPUBLIKËN E KOSOVËS).

Qëllimi i këtij projekti është promovimi i kulturës për të rritur dhe forcuar kapacitetin e të rinjëve për promovimin e kulturës në nivel lokal dhe qendror dhe të promovojë imazhin e një shoqërie tolerante dhe të hapur në dialog kulturor nga të gjitha komunitetet në shtetin e Kosovës.

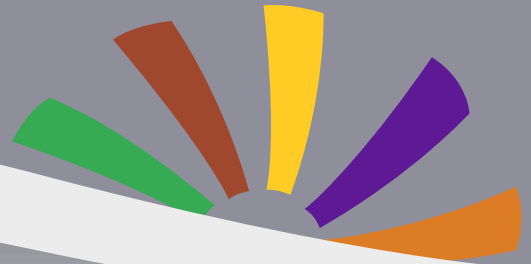
Në vazhdim gjeni disa simbolika përfaqësuese të diversitetit kulturor në Kosovë.

PLISI

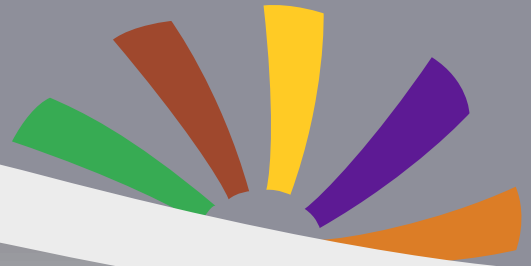
Mbulesa tradicionale e kokës ndër shqiptarët është e pranishme ndër shqiptarët në disa rajone të Ballkanit. Përveç termit plis, që ka përdorim të gjerë në Kosovë, përdoret edhe termi qeleshe, sidomos në Shqipëri,

pastaj kësulë, qylah, qylaf, kopicë, kapuç, kapelë etj. Kur bëhet fjalë për emërtimin 'Plis', mendohet se rrjedh nga gjuha e vjetër greke 'pilos', që do me thënë kapelë e zbrazët (boshe). Në Fjalorin e Gjuhës Shqipe fjala plis e ka kuptimin e një cohe jo të endur, por që bëhet me lesh të shkelur (ngjeshur) mirë dhe të larë disa herë me sapun. Pavarësisht dallimeve në formë dhe stil, e përbashkëta e plisit është ngjyra e bardhë. Format e plisave apo të qelesheve ndryshonin sipas krahinave si: qeleshet e larta të Shqipërisë së Mesme (Tiranë, Durrës, Kavajë), qeleshet rrafshake që mbaheshin në Gegëri (Mat, Mirditë, Dibër) dhe qeleshet e rrumbullakëta që mbaheshin në Shqipërinë Veriore dhe në Kosovë dhe shoqëronin kostumin me tirq. Në përgjithësi mendohet se kësula e sotme shqiptare, buron drejtpërdrejt nga kësula e ngjashme që e mbanin ilirët, e cila njihet në katër tipe të ndryshme. Plisi u ruajt me xhelozinë më të madhe nga populli i ynë, që nga kohët e hershme e deri në ditët e sotme.

KAFEJA TURKE

Kafja turke u fut për herë të parë në Turqi rreth vitit 1540 apo më shumë. Historia na tregon se ajo u prezantua nga guvernatori turk i Jemenit - Ozdemir Pasha. Ai zbuloi një pije të re në rajonin e tij, e që ishte kafeja. Me mençuri, ai bëri që ta sjellë atë në vëmendjen e Sulltanit, Sulejmanit të Madhërishëm. Stafi i Sulltanit vendosi të provonte një metodë të re për përgatitjen e pijeve. Ata i përdornin llaçët për të përgaditur kafënë dhe pastaj e krijuan duke përdorur një enë të veçantë të quajtur Ibrik. Shtëpitë e elitës ishin të parët për të provuar këtë pije të re të re. Më vonë ajo u konsumua nga masat dhe përfundimisht në të gjithë Perandorinë Osmane. Ajo u përgatit shpejt nga profesionistë të kafesë të njohur si "Kahveci Usta". Në këtë mënyrë kafeja turke bëri buë dhe u shtri në territoret e Perandorisë Osmane, dhe sot të gjithë e njohim si "kafeja turke".

“CHAKRA”

"Çakra" shfaqet në qendër të flamurit rom dhe është emblema zyrtare e romëve. Ajo i ngjan chakras hindu. Ky logo u zgjodh në nder të trashëgimisë indiane të romëve. 16 rrotat e timonit dekorojnë flamurin dhe duken si rrota "Vardo" që shërbejnë si shtëpi për familjet rome që udhëtojnë. Rrota e Çakrës përfaqëson tërë jetën e Romëve. Është interesante që të gjitha elementet e flamurit rom janë të ndërlidhura dhe të vendosura në mënyrë propatike. Romët janë në një rrugë të rritjes në planin fizik dhe shpirtëror në lidhje me jetën në tërësi. Ngjyra e kuqe përfaqëson "gjakun" që shumë romë kanë derdhur gjatë Luftës së Dytë Botërore; dhe, gjithashtu, për ata romë që vuajtën gjatë gjenocidit. Është një lloj përkujtimi i ngjarjeve tragjike në historinë e romëve.

Pavarësisht nga emblema konvencionale për romët, ngjyra e timonit mund të ndryshojë nga vendi ose organizata.

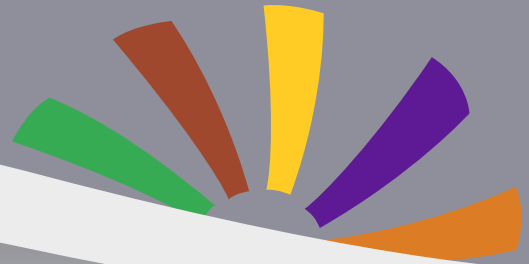
SI BËHET KËNGA ROME

Merre nje grusht dhimbje
Shto ca pika loti
E pak pluhur rrugësh të
pasosura
Pak arome stinësh të harruara
Në fund i shton erëza djegëse
dashurie
Dhe i hedh ca yje përsipër
Dhe e le të piqet
Të piqet në zjarr të shpirtit
deri në agim ...

Kujtim Paçaku

ish deputet dhe poet nga komuniteti rom në Republikën e Kosovës

“PLJESKAVICA”

“Pljeskavica” është një pjatë e pjekur në skarë me mish derri, mish lope dhe qingji. “Pljeskavica” është një pjatë kombëtare e Serbisë, e njohur edhe në Bosnje dhe Hercegovinë dhe Kroaci. Ajo është një

ushqim kryesor me qepë, kajmak (krem qumështi), ajvar dhe urnebes (sallatë me djathë djegës), ose në pjatë me enët anësore. Kohët e fundit, Pljeskavica ka fituar popullaritet në Evropë dhe shërbehet në disa restorante të specializuara të ushqimit të shpejtë në Gjermani, Suedi dhe Austri. Variantet përfshijnë "Leskovacka pljeskavica" me shumë aromë dhe qepë, "Šar Pljeskavica" i mbushur me djathë kačkavall, "Hajducka pljeskavica" të mishit të përzier me mish derri të tymosur.

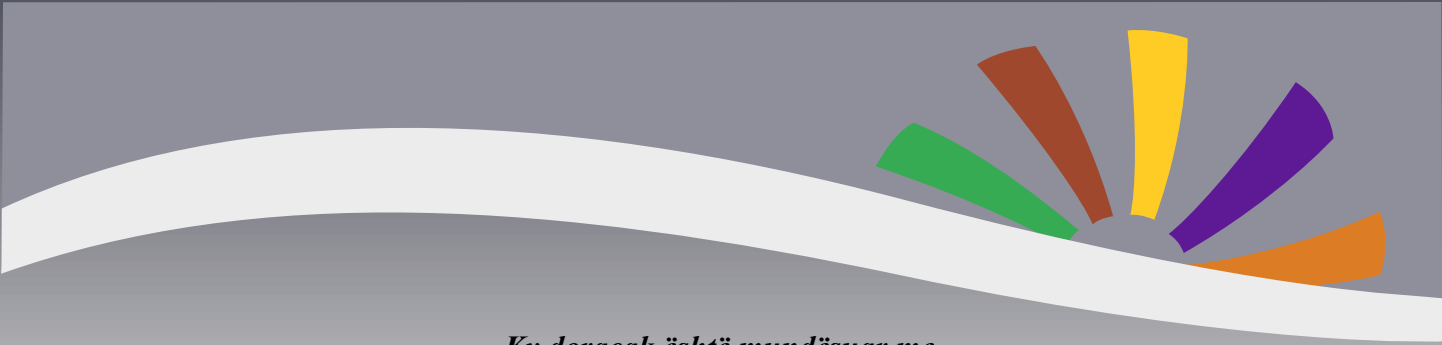
Leskovac Pljeskavica është një marka zyrtare dhe më e njohur e Serbisë.

*Dallimet Kulturore janë
ato që na tërheqin të
udhëtojmë në vende të
ndryshme.*

*Bukuria e botës qëndron në diversitetin e
njërëzve të saj!*

*Ky doracak është mundësuar me
mbështetjen e Qeverisë së Republikës së Kosovës
Zyra për Çështje të Komuniteteve*

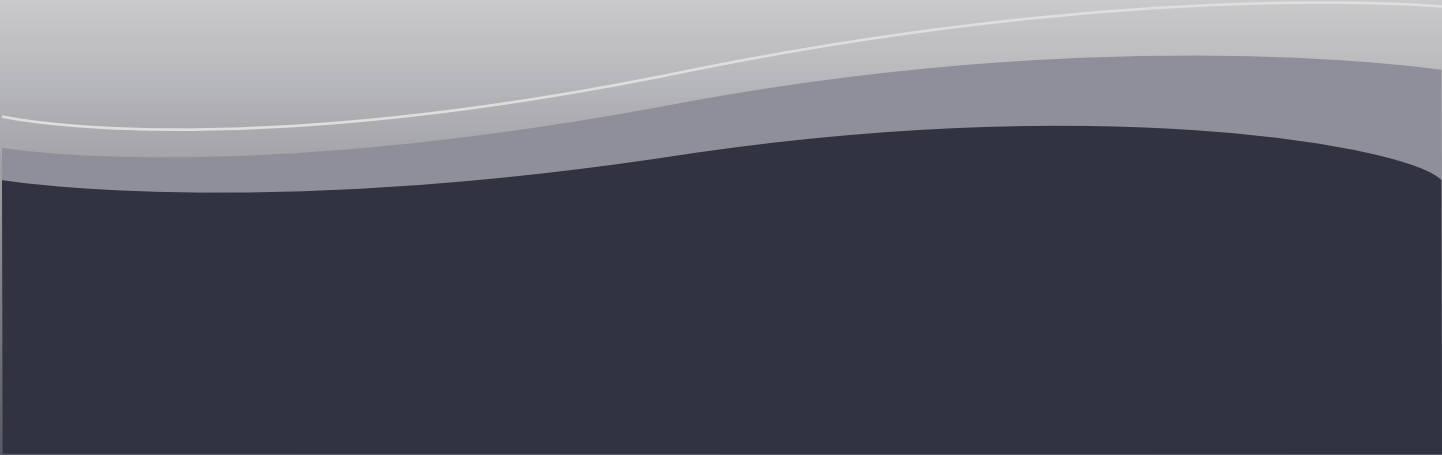
*Përmbajtja e kësaj broshure është përgjegjësi e iCHAT dhe nuk pasqyron
domosdoshmërisht pikëpamjet e mbështetësve financiar.*

Republika e Kosovës-Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Zyra për Çështje të Komuniteteve-Kancelarija za pitanja zajednica-Office for Community Affairs

RRETH iCHAT

Instituti iCHAT është organizatë jo-fitimprurëse që funksionon si një qendër të studimeve dhe analizave të politikave, zhvillimeve, problemeve dhe dinamikave bashkëkohore sociale. iCHAT ka për mision të promovoj dhe zhvilloj vlerat e demokracisë, paqës, sigurisë, të drejtave të njeriut, sundimit të ligjit, zhvillimit ekonomik dhe social.

E gjithë puna e institutit udhëhiqet nga angazhimi i anëtarëve të tij për vlerat emancipuese dhe barazisë, lirisë dhe drejtësisë sociale, parime të cilat duhet të shërbejnë si një motor kryesor i politikave dhe praktikave gjatë procesit të transformimit social në Kosovë.

Rr./St “Tringë Smajli”, No. 40/-1 10 000

Prishtinë, Republika e Kosovës/ Republic of Kosovo

Tel./Cell.: + 383 (0) 44 659 662 + 383 (0) 49 659 662;

E-mail: info@ichat-rks.org Web: www.ichat-rks.org